

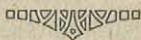
EL CVENTO DEL DVMENGE

Obres d' HOMER

PROLEG I TRADUCCIÓ

DE

Carles Salvador

Número 348

Preu: 15 cèntims

EL CUENTO DEL DUMENGE

SETMANARI LITERARI IL·LUSTRAT

Redacció i Administració:
Granvia Marqués del Túria, 36, ter.

Subscripció fóra de València:
TRIMESTRE, 2'50.-SEMESTRE, 5.-ANY, 10 pts.

HOMER

Aquest gran poeta visqué a Grècia en lo segle X abans de Jesucrist i és el cantor de Ulises u Odiseo en els magistrals poemes épico-hèroics la ILÍADA i la ODISEA tan famosos com eixemplars.

Hom diu que Homer no mai no ha existit i que baix d'aquest nom es comprenen els vells rapsodes que cantaven històries llegendàries de llur pàtria i que en temps de Pisístrat i dels seus fills (entre 'ls anys 550 i 500 a. de J. C.), un poeta força erudit que habitava Atenas, Onomàcrit de nom, prengué la missió de replegar, classificar i purificar els cànctics antics que sols recordaven els rapsodes. D'allavors que 's coneixen la ILÍADA i la ODISEA tal com les coneixem avui.

No obstant, de l'estudi d'aquestos poemes dels temps hèroics, es dedueix que l'autor posseix tots els coneiximents, tota la saviesa d'aquella remota època, sobre tot la geogràfica i fa pensar que el poeta composà tan belles pàgines després de ser-li familiars els llocs que 'l cantor d'Aquiles menciona, puix avui que ja han passat 3.000 anys es poden reconèixer els punts citats per l'antiga tradició.

No és açò un indici per a suposar que Homer és el nom d'un poeta tot sol i no el nom col·lectiu de diferents rapsodes, a més que la geografia coneguda a Grècia al segle X és ben limitada al costat de la que 's coneixia en el temps de la tirania de Pisístrat al segle sisé que és quan es replegaren les rapsòdies? I la mitat dels poemes, l'estil sempre el mateix, no ens diu que Homer és un cantor a soles?

Però sia com vulga, ad aquest gran poeta se li atribueix l'obra que avui oferim als nostres llegidors, la titolada *BATRÀCOMIOMAQUIA*.

Com es veu, tampoc falten dubtes sobre la paternitat d'aquesta imitació burlesca dels poemes d'Homer, i hom creu que 'l *COMBAT ENTRE LES GRANOTES I LES RATES* aparegué a la fi del segle V essent l'autor «Pigres, germà d'aquella reina Artemisa que lluità per Xerxes en la batalla de Salamina.»

EL CUENTO DEL DUMENGE

La BATRACOMIOMAQUIA ha segut repetidament imitada en la majoria de les literatures europees; les traduccions han segut nombroses i han haurat que l'antiga caricatura fóra coneguda del mon sancer. ¿Còm, puix, no portar-la al valencià? Solsment ha mancat lo millor; que 'l traductor fóra un helenista i que del original grec haguera fet la versió i, per a més hermosor, en vers. Però si tots esperem que un altre fassa les coses...

Jo he intentat portar-la a la nostra llengua sense que perguera la original fesomia, però dant-li un caient valencià, per a que a més i més se puga saborejar la comicitat de la cruenta guerra; tal succeix amb los noms dels lluitadors que al costat d'ells he posat llur significació, ben pròpia dels estremes hèroes del combat. He transcrit la denominació grega dels deus de l' Olimp encara que avui sien més coneguts Zeus per Júpiter, Ares per Març, Gea per Tèrra, Cronida per Júpiter Saturne, Atenea per Minerva i Helios per Sol, car el nostre poble si és descendent dels ibers —els estudis de la prehistòria valenciana i nostra idiosincràsia així ho declaren—té, no obstant, un llevat d'aquella raça de la estètica i la valentia. Sagunto i Denia i la formosa Dama d'Elx ho manifesten i prou, si no fóra bastant el seny artístic del poble resumit i enlairat per los nostres grans homens.

Sia, puix, la present versió coral abraçada que nostra terra envia a la Grècia de l'antigor i a la dels actuals dies, aquella que en un temps donà les normes per a tots els segles que havien i han de passar.

CARLES SALVADOR.

Benassal octubre 1920.

BATRACOMIOMAQUIA

COMBAT ENTRE LES GRANOTES I LES RATES

Abans de res, al iniciar el meu cant, suplique al chor de les Muses que abaixe al meu esperit des de l' Helicó, perquè he compost un cant damunt dels meus genolls sobre tauletes: un gran combat, empresa plena de la bel·licositat guerrera d' Ares, me complau fer aplegar als oïts de tots els homens. Les rates, valentes lluitadores, es llançaren damunt les granotes, imitant les accions dels Titans, naixcuts de Gea, tal com es referix entre 'ls mortals.

I aquesta guerra va tindre l' origen següent:

Un dia, un ratoli lliure ja de les urpes d' una fura bebia de l' aigua delitosa d' una llacuna, dolça com la mel. I una granota que 's passejava el va vore i li digué aquestes paraules:

—¿Quí eres tú, foraster? ¿D' on has vingut ad aquesta riba? ¿Ton pare quí és? Dis-me la veritat, no 't vaja a pillar-te en mentira. I si conec que pots ésser un amic digne, te portaré a la meua llar i 't oferiré nombrosos i selectes presents. Jo soc el rei Fisignat, Galtes-inflades, honorat a tota la llacuna; sobirà etern de les granotes. El meu pare Peleu, L' Enllotat, me engendrà en altre temps casant-se per vincles d' amor a Hidromedusa, Regina-de-l' aigua, a les ribes de l' Eridan. Mes veig que, formós i valent entre tots, deus ésser un rei que empunyes un ceptre, i un gran guerejador als combats. ¡Au! dis-me quin és el teu llinatge.

I Sicarpes, Furta-molles, va respondre i li digué:

—Amic: ¿per què 'm preguntes pel meu llinatge? Es conegut dels homes, dels Déus i de les aus dels aires. En veritat me diuen Sicarpes, Furta-molles, i soc fill del magnànim Trojart, Rosega-pa, i la meua mare és Licomila, Llepa-coques, filla del rei Pernotroc, Menja-vernils. Vaig naixer al seu cau i me criaren amb coses exquisides com figues, anous i altres menjars per l' estil. ¿Còm vols que jo siga amic teu, si soc de tan diferent naturalesa? Tú vius dintre de l' aigua, i jo menje entre els homens. El pa encara que sia pastat tres voltes, el trobe dins del tabac; i se on posen els pastissos cobert de sésam, i el troç de vernil, i el fetge cobert de greix, i el tendre formatge fet de dolça collada, i les saboroses coques en mel que 'ls Deus

EL CUENTO DEL DUMENGE

desitxen, i totes les coses que preparen els cuiners per a la taula dels homens, quan adornen els plats amb salses de totes menes. Enjamai m' apartí del brogit de la guerra, i dirigint-me dret a la lluita sempre vaig ésser entre 'ls primers bel·licosos. No tinc por al home, no obstant llur alçaria, i pujant al llit d' ell li mosegue la punta del peu. Una vegada li moseguí un taló i al sentir la dolor del meu mos, despertà a l' instant. Sols tinc temor a dos enemics en tot lo món; a l' esparver i a la fura que 'm causen força disgusts, així també a la ratera, que amaga una funesta mort. Però tem sobre tot a la fura que és més forta que jo i que entra als caus per matar-me. Jo, ni menge ràvens, ni cols, ni poncils, peres verdes, ni julivert que çò és lo que mengen els que vivim a la llacuna.

Ad aquestes paraules, Fisignat, Galties-inflades, somrisent li contestà:

—Foraster, massa t' envanixes del teu paladar; més coses podem admirar nosaltres a la llacuna i a la tèrra, puix el Cronida ens otorgà el privilegi d' anfibis, eixir a terra i endinsar-nos a l' aigua, el viure als dos elements. Si ho vols vore, la cosa és fàcil. Puja-t' en a la meua esquena, però agafat bé que pots perir i d' aquest mode aplegaràs joiós a ma casa.

Així diu; i s' ajupix, i Sicarpes, Furta-molles, d' un saltiró s' empujà damunt l' esquena, abraçant-se ben fort al coll de la granota. Al prompte, fruï de vore 'ls ports veïns delitant-se amb l' art de nedar de Fisignat, Galties-inflades; però quan es va vore mullat per les aigües, plorant i apenedint-se de l' imprudència llur, s' estirava els pels i amb les potetes estrenyí fortament el ventre de la granota; al fons del seu pit li bategava el cor força impressionat i volíà retornar a terra. I gemegava pregonaument per la freda terror. Llavors arrossega sa cuà per l' aigua fent de rem per deturar-se. I suplica als Deus que el retornen a la riba, car se sent mullat per les aigües purpúries. I cridà molt, i digué així:

—El bou no portà així la càrrega d' amor quan des de Creta transportà Europa per la mar! No féu lo d' aquesta granota que sobre la seua esquena me portà nedant cap a sa casa mentre ella a penes traue el seu pàl·lid cos per sobre l' aigua clara.

De sobte, apareix un' aserp sobre les ones. ¡Horrible aparició per als dos! Fisignat, Galties-inflades, no més la veu, s' endinsa sense pensar que 'l seu company, abandonat, tenia que perir. I amagant-se al fons de la llacuna, s' escapà de la negra Mort. I Sicarpes, Furta-molles, tan prompte com fon abandonat, caigué panxa per amunt ajuntant les cametes i xillant així com s' ofegava. I s' afonà ràpidament i pujà de la mateixa faisó tot sorollant l' aigua; mes no escapà al seu fat. I el seu pel empapat d' aigua li pesava, i a la fi, morint, exclamava:

—No podras amagar amb mentides Fisignat, Galties-inflades, çò que has fet tirant-me per a que m' ofegara des de lo alt del teu cos, com des de un roc. No m' haveres guanyat a terra, o pervers! al pugilat, ni a la lluita, ni a la carrera; però després que m' has dut al perill m' has abandonat en l' aigua. Els Deus tenen l' esguard venjatiu, i rebrás càstic de l' èixerit de les rates, del que no 't podràs de lliurar.

Després de parlar així expirà sobre l' aigua. I Licopines, Llepa-plats, assegut allí a la vora ho presencià tot, i plorant anguniosament, anà corrent a dir-ho a les rates.

I tan prompte com saberen la nova, una gran ira els corpren a tots i ordenen als heralds que a trenc d' alba fasen aplegar-se totes les rates a l' àgora, a la casa de

EL CUENTO DEL DUMENGE

Trojart, Rosega-pa, el pare de l'afortunat Sicarpes, el cadavre del qual surava panxa cap dalt al mig de l'estany.

I el dia i les rates aplegarèn tots alhora, i fon el primer en parlar Trojart, Rosega-pa, indignat a causa de la mala fi del seu fill. I els dirigí la següent arenga:

—¡O amics! Si bé jo tot sol he sofrit dolor per culpa de les granotes, aquesta Moira funesta a tots ens alcança. Soc molt infortunat, puix ja he perdut tres fills. La maleïda fura matà 'l primer sorprenent-lo fora del cau. Els homens mataren a l'altre amb l'ajuda d'una nova invenció de fusta, la maleïda, que ells anomenen la ratera, perdició de les rates. Aquest fill era el tercer, molt volgut per a mi i per sa honesta mare; i Fisignat, Galties-inflades, me l'ha ofegat, abandonant-lo en l'abism. ¡Mes au! armem-se i caigam sobre les granotes, després de cobrir els nostres cosos d'armaments bellament treballats.

Després d'açò, digué a tots que s'armaren i Ares, els donà l'ormeig car sempre desitja la guerra. Primer de tot, al voltant de llurs cames posen gamberes fetes amb les corfes de les faves tendres que durant la nit havien rosegat. Tenien cuirasses confeccionades de la pell d'una fura, i encara les reforçaren amb canyes. Els escuts eren fets de les costres d'unes llubernes, i les llances eren llergues agulles de bronze treballades per Ares, i els capells, sobre les testes, eren de closca d'anou.

Així les rates eren en peu de guerra. I quant les granotes les veren, ixqueren de la llacuna. Després, en lloc isolat, es reuniren per determinar la guerra funesta. I mentre examinaven a qué obedía aquest alçament bel·licós i aquest aplec tumultuós, un herald s'aplegà ad ells portador d'un ceptre a les mans. Era Embasictre, Llepa-olles, el fill del magnànim Tiroglip, Rosega-formatge. Venia a anunciar-los la funesta nova de la guerra i així digué:

—¡Granotes! Les rates m'envien a que vos advertisca per a que vos armeu i prepareu per a la lluita, puix han vist surar en l'aigua a Sicarpes, Furta-molles, mort per lo vostre rei Fisignat Galties-inflades. Combatiu, puix, vosaltres, que sou les de més valor entre les granotes.

Digué, acomplint lo seu missatge, i la seua paraula torbà l'esperit de les desvergonyides granotes. I acusant a tots, Fisignat, Galties-inflades, s'alçà i digué:

—¡O amics! Jo, ni he mort a eixa rata, ni la he vist morir. Sens dubte, ella s'afonà jugant a la vora de l'estany, o volent nedar com nosaltres; i heu 's aquí que ara, malintencionats, m'acusen innocent de mi. ¡Mes au! determineu per convindre el mig de desfer a les rates mentiroses. Primerament vos diré lo que me pareix més discret. Disposem-nos tots, coberts amb les nostres armadures, a lo més alt de la riba, allà on aquesta sia més espadada i quant les rates se afuen impetuoses sobre nosaltres, que cadascú agafant pel capell al que tinga al davant, el tire a l'aigua amb capell i tot. I així els ofegarem! puix no 'n saben de nedar; i ples de joia 'n alçarem aquí un trofeu que recorde les rates que matem.

Quan així parlà, féu que tots s'armaren. I's forraren les cames amb fulles de malva, i tenien cuirasses de grosses i verdes peres; i es fabricaren escuts amb fulles de cols, i prengueren per llances uns joncs molt punxents, i cobriren llurs testes amb fines closques de caragal. I així que foren preparats, pujaren a lo més alt de la riba tremolant les llances i tots plens d'ira.

Zeus, reunint als Deus l'Urani estrellat, féu vore l'importància d'aquesta gue-

EL CUENTO DEL DUMENGE

rra i els nombrosos lluitadors. I somrient dolçament digué que s'ajudara a les granotes i a les rates. I així va dir a Atenea:

—Filla meua, ¿no anirás a ajudar a les rates? Per cert que saltironeu pel temple teu fruïnt amb la olor de les grasses i les sobres dels sacrificis.

Així digué; i Atenea va respondre:

—¡O Pare! Enjamai aniré en socors de les rates, perquè m'han fet sofrir moltes malvestats rosegant els meus ornaments i buidant-me les llànties quan van a beure's l'oli; i per totes aquestes coses tinc ferit lo meu cor. M'heu rosegat un peple que jo mateixa vaig teixir, i ple de forats és, i ara el surgidor m'apura demanant-me la paga. I me demana interessos, i açò és vergonyós i indigne per als Immortals. He treballat i m'he empenyat i no sé amb qué pagar-li. Tampoc vullc ajudar les granotes, impures d'esprit. No fa molt, retornava jo de la guerra fatigadíssima, i volguí dormir; mes amb llur cridoria no poguí cloure 'ls ulls, i gitada, però desperta, suportí la dolor de cap fins l' hora del cant del gall. ¡O Deus! no anem en socors no sia cosa que algun de nosaltres ixca ferit per una fletxa o amb el cos traspasat per llança o espasa; puix enardits seguiran en la lluita per més que Déu se pose al davant. Més val que des de l' Urani mirem la batalla tot delitant-se.

Digué; i tots els Deus l'obediren i s'aplegaren a un mateix lloc.

En açò s'aproparen dos heralds portadors del signe de guerra, i els mosquits feren sonar estrepitosament les seues trompetes entre el soroll de la lluita; i des de l' Urani, Zeus féu un tro indicant l' hora de la funesta guerra.

El primer Hipsiboa, Cridafort, ferí amb sa llança al ventre, destrosant-li el fetxe, a Licanor, El Llepó, que lluitava entre 'ls més davanters. I caigué d'espatlles embrutant-se de pols sa formosa cabellera; i caigué amb estrèpit i les armes ressonaren damunt d'ell.

Després Toglodita, Cerca-forats, ferí a Pelió, L' Enllotat, enfonsant-li al pit sa forta llança; i la negra mort s'apoderà del guerrer i la seua ànima volà del seu cos. Llavors Setalen, Menja-peres, matà a Embasictre, Llepa-olles, d'un colp al cor; mes la dolor féu presa en Okimedes, Menja-bleda, i ferí a Setalen amb un jonc afilat.

I Artófag, Fart-de-pa, ferí a Polífou, El Cridó, al ventre i caent d'espatlles fuixqué l'ànima del seu cos. Mes Linocaris, Estima-llacunes, veient perir a Polífon i prevenint a Toglodita, el ferí al mig del coll amb una pedra grossa com un quixal; i la nit cobrí els seus ulls.

I Licanor tirà contra Linocaris la seua lluenta espasa, i aquesta, ben dirigida, li ferí al mig del fetxe. Quan d'açò se'n adonà Cambrofag, Menjacols, fugint, caigué de l'alta riba; no obstant Licanor l'acometí i el ferí. I Cambrofag caigué per no alçar-se més i la llacuna es va tenyir amb la seua sang purpúria, puix allí restà surant junt a la vora, les seues entranyes fora del ventre. I al mateix peu de la riba fon mort Tirófag, Menja-formatges.

* I Calaminte, Salta-pels-joncs, veent a Pernogilpe, Forada-vernils, sorprés d'espant fuig, i llençant l'escut, es tira de cap a la llacuna.

I l'irreprotxable Borborokites, Dorm-al-fang, matà al seductor Filtren. I Hidrocaris, Estima-l'aigua, matà al rei Pernofag, Menja-vernils, ferint-lo al front amb un roc. I el cervell li eixia pels nasos i la terra s'embrutà de sang.

I Licopines, Llepa-plats, tirant-se ad ell amb sa llança dóna mort a l'irreprotxable Borborokites, i l'oscuritat envocalla els seus ulls.

EL CUENTO DEL DUMENGE

Mentrimentes, Prosofag, Menja-peres, aprofitant l'ocasió arrossega per un peu a Oloracuines, i agafant-lo pel tendó el ficà dins l'estany. Mes un altre Sicarpes, Furta-molles, venjant los seus companys morts, ferix a Prasofag quan aquest no més aplegà a terra; i Prasofag cau allí mateix i cap a Aides la seua ànima s'en puja.

Pelóbates, Trota-pel-fang, així com açò veu, li tira a la cara una grapatada de fang que 'l va encegar; mes Sicarpes, força enrabiad, pren un roc pesadíssim, el llença a Pelóbates i el ferix baix del genoll; la cama dreita se trenca i cau d'espatlles sobre la pols.

I Cangrasides, El Baladró, acudix a defendre al mort, i anant contra Sicarpes, el ferix al mig del ventre enfilant-li tota sa llança, i tots los budells anaren per terra arrancats pel jonc que amb tan vigorosa mà fon brandit. I quan Sitofag, Menja-ordi, el vegé jaient a la riba, s'allunyà del combat, coixejant, puix sofria bona cosa, i d'un salt es ficà dintre d'un clot fugint de mort funesta.

I Trojartes, el rei dels ratolins, a Fisignat, el rei de les granotes, el ferix a la punta d'un peu, i ben dolent cau a terra. Mes Presen, Menja-peres, veent-lo caure mig esllanguit, passa a les files dels primers combatents i llença 'l jonc d'afilada punxa; però no traspassà l'escut, que ad ell es quedà clavat. Allavors, el diví Origaní, Menja-orenga, imitant al mateix Ares, li fa malbé a Trajortes el seu capell. Origaní era l'únic que d'entre les granotes lluitava estrénuament en la refrega. I les rates se tiren totes damunt d'ell, però veent-se malparat, no resistix el furent atac dels hèrois i s'esfonsa a lo més pregon de l'estany.

Havía entre les rates un jovincel que sobreixia de tots, lluitant de prop (el caríssim fill d'Artepíbul, Tasta-pà, capdill que per sa valentia i ardidesa es semblava al mateix Ares): l'atrevit Maridarpes, Furta-rosegons, que es distingia en la lluita. Permaneixqué amb orgull allí a la riba davant dels altres, vantant-se d'acabar ell sol la raça de les granotes bel-licosos. I així ho haguera fet, puix gran era llur força, si el Pare dels Deus i dels homens no s'haguera donat a compte. I llavors el Croní sentí pietat per les granotes que perien i digué així movent el cap:

—¡O Deus! Amb los propis ulls hi veig una gran façanya. Maridarpes, Furta-rosegons, m'ha sorprés alamón amenaçant ferotge, des de la vora de la llacuna, l'extermini de les granotes. ¡Prompte! Enviem prompte Palas que incita a pelear-se, i Ares també, perque allunyen del combat a Maridarpes, baldament la seua vigoria.

Digué 'l Cronida, mes Ares respongué:

—Ni la força d'Atenea ni la d'Ares seran bastant per a deliurar les granotes de la terrible mort. ¡Mes au! anem en llur ajuda o si vols, brandix ta espantosa arma amb la que destruires els més terribles Titants; amb la que matares en altre temps a Capanien, l'home ferotge; amb la que someteres a Ekelat i dominares l'odiosa raça dels Gegants! Brandix-la, que adhuc ell sia molt brau, n'eixirà escarmentat.

Digué; i el Cronida deixà caure 'l llamp fulgurant.

Primer, no obstant, tronà i's trontollà el vast Olimp i després llença el llamp, arma terrible i caragolada de Zeus, que de les mans del rei ixqué. La resplendor esglaià les granotes i les rates. Però l'eixèrcit d'aquestos no parava d'atacar, desijant destruir en quant enantes, la raça de les granotes bel-licosos; mes des de lo més alt del Uran, el Cronida sentí pietat de les granotes i lis envià de repent uns aliats.

Tot d'una, aparegueren uns animals de lloms pareguts a encluses, d'urpes en-

corvades, amb la pell dura, ossenes, els muscles lluents, amb els ulls en el pit, huit potes, dos caps: els crancs, que tallaren amb ses boques d'estisora bon nombre de potes i de cucs de les rates. Aquestes es defensaven amb les llances que es torcaven sobre llurs esquenes. I les tristes rates esparverades per açò, sols pensaven en fugir.

I heu 's aci que Helios se pongué, i aquest fon el fi d'aquella guerra que solsment va durar un dia.

EPÍGRAMES D' HOMER

I.—Als neotikis.

Reverencieu ad aquell que és mancat d'abrigo i de dons hospitalaris, vosaltres que viviu a l'alta Ciutat, riallera filla de Kimes, sobre l'última costa de Sedenc la del frondós fullam, vosaltres que bebeu aigua ambrosiana del riu gróc, del brollant Hermós, que engendra 'l immortal Zeus.

II.—Retornant a Kime.

Que 'ls peus me porten prompte a una ciutat habitada per homens venerables la qual ànima sia benèvola i el qual pensament sia preclar!

III.—A Mides.

Soc una vèrge de bronze i estic col·locada sobre 'l sepulcre de Mides. I mentres l'aigua raje i els arbres verdejen i Helios s'alçe esplendorós, així com la brillant Selene, i els rius es desborden, i la mar brolle, romanent ad aqueste lloc damunt aquesta tomba humida per les llàgrimes, referiré a tots els que passen, que aci està soterrat Mides.

IV.—Als Kimenins.

Per què volgué el Pare Zeus ferme caurer, recentnaixcut, a la falda de una mare venerable, i me crià?

Per la voluntat de Zeus tempestuós, els homens de Frikon, domadors de ràpids cavalls, valents, i consagrant-se a Ares, com el foc devorador, rodejaren de murades en altre temps la Eòlida Smirna, marítima i flagelada per la mar, i que atravesaven les formoses aigües de la sagrada Meles.

Els fills de Zeus, fills il·lustres, apartats d'allí, celebrar volien la terra divina i la ciutat populosa. Però insensatament retiraren la veu sagrada i la revelació del cant.

Aquell que tinga probat aquestos, compendrà quina és la causa del meu fatal destí.

EL CUENTO DEL DUMENGE

Mes suportaré la Ker que un Déu me signà al meu naiximent, i sofriré amb coral paciència l'incompliment de les coses. No obstant, els meus benvolguts membres desigen no permanèixer als sagrats carrers de Kime, i el meu cor m'induix a dirigir-me a un poble estranger ad huc me veja sense forces.

V.—Al Testorida.

Testorida, moltes coses són obscures per als homens, però res més obscur per ad ells que llurs propi esperit.

IV.—A Poseidaon.

Ou-me, prepotent Poseidaon, que batzegues la terra, que imperes al lluny i sobre 'l diví Helicon.

Concedix als marins un vent favorable i un feliç retorn als que porten aquesta nau i la govèrnen. Fes que jo encontre, aplegant als peus de la espadada Mimas, varons justos i venerables, i me venje de l'home que, confondint el meu esperit, ha ofès a Zeus hospitalari i la taula hospitalària.

VII.—A la ciutat d'Eritrea.

Terra venerable, magnífica, dispensadora de dolços tresors: per ad alguns eres pròdiga, mes per ad aquells contra 'ls que estás enutjada eres aspra i estèril.

VIII.—Als marins.

Marins que, semblants a l'odiosa Ate, creuen la mar i la qual existència es dissortada, com la de les porugues gallines d'aigua, reverencien el poder de Zeus hospitalari que governa en les altures, puix la venjança de Zeus hospitalari és terrible per ad aquell qui l'ha ofès.

IX.—Als mateixos.

Heu 's ací, jo hostes meus! que vos ha sorprés el vent contrari; però acolliu-me ara i navegareu.

X.—Al pi.

¡O, pi! Altres arbres tenen millors fruits que tú, sobre les cims de l'Ida assotada pel vent i solcada per nombroses afraus.

Allí serà probat el ferro dels homens de la terra quan els Kebrenius dominen el país.

XI.—A Glauc el cabrer.

Glauc, guardià de rabetes, deixaré aquestes paraules al teu esperit: enrecordat, abans de res, de donar a menjar als gossos a les portes dels tancats, puix que açò és lo millor. Que un gos és el primer que sab si un home s'arrima o si una fera ha entrat al tancat.

EL CUENTO DEL DUMENGE

XII.—A un celebrant de Samos.

Escolta la meua oració. ¡Protector de jovers! Fes que ella refuse l' amor i el llit dels jovers, i que 's delite amb los vells de cabell blanc, i la vigor d' ells sia extingida, encara que sentixquen el desig.

XIII.—A una casa d' amics.

Els xiquets són el ornament de l' home, les torres ho són d' una ciutat, els cavalls ho són de la planura i les naus ho són de la mar. Els tresors adornen una casa, els reis venerables, quan s' assenten a l' agora, són el ornat dels ciutadans que 'ls veuen... Més venerable és encara l' habitació on brilla el foc d' un jorn d' hiverns, quan el Cronió fa que 'ls núvols ploquen.

XIV. El forn o el vas de terra.

Si m' doneu una recompensa, jo, terrissers! vos cantaré així: «Atenca, vine prompte ací i protegix aquest forn amb les teues mans. Que les copes i tots els vasos prenguen color, se coguen bé i valguen molts dinés; que se 'n venguen moltes a l' agora, i als carrers, i que produixquen molt.» Hen 's ací com cantarem per a vosaltres. Però si mal inclinats al desvergonyiment dieu mentides, allavons evocaré als destructors dels ferrers: Sintrips, Smaragos, Asbet, Sabactèn i Omòdam, que causaran més perjudí al vostre art: «¡Destruïu amb lo foc la morada i el pòrtic! ¡Que sia destruït el forn, que 'ls vasos espleten grinyolant com les barres de cavall, i que grinyolant així, que 's trenquen els vasos els uns contra els altres! ¡Vine ací, Circe, filla d' Helios, rica en metzines! Escampa les teues crudels drogues i destruíx-los ad ells i destruíx els treballs llurs. ¡Vine també, Kiró, i porta els Centaures nombrosos, que alguns escaparen a les mans d' Heracles, si altres periren! Que destruíxquen aquestos vasos, que 'l forn se desplome i que ells mateixa gemequen front al malifet esdevingut. ¡En tocant a mi, jo m' alegraré contemplant l' obra funesta! I que ad aquells que 's decantaren sobre 'l forn per a mirar, que se 'ls creme tota la cara amb el foc, a fi de que tots depreguen a obrar bé.»

XV.—Cançó de captaires.

Estem junt a la casa d' un home que té gran poder. Ell és feliç i murmura molt no devent.

O portes, obriu-se vosaltres a soles! Les riqueses entrarién a dolls, i, amb les riqueses, l' alegria floreixent i la bona pau.

Que la pasta sia sempre inflada i fenyguda a la pastera! I deseguida serà un formós pa d' ordí i de sésam.

Hen 's ací que s' acosta en lo seu carro la muller del vostre fill, i els mulats de vigoroses cames la conduïxen a esta casa.

Que ella mateixa se tixca la tela, manejant el fus d' esmalt!

Jo tornaré, tornaré tots los anys, igual que l' oroneta.

Estic dret baix el pòrtic amb els peus nus. Porteu-me prompte algún socós...

Si me 'l doneu, com si no me 'l doneu, se 'n anirem, puix no hem vingut per romandre aquí.

XVI.—Als peixcadors.

Homer.—Peixcadors de l' Arcàdia, ciutadans, tindreu alguna cosa?

Els peixcadors.—Alló que agarrem, alló deixarem; lo que agarrem no mos ho endurem.

Homer.—Sou de la sang dels vostres pares, que no posseien ni bancals, ni saberen que pasturaren.

XVII.—En la tómba d' Homer.

La terra cobrix aquí un cap sagrat; el del Cantor dels herois, el diví Homer.

HIMNES HOMÈRICS

A PAN

¡O Muça! canta 'm al caríssim fill d' Hermes el dels peus de cabra, el bicorn amic del soroll que per les valls selvàtiques amb les Nimfes habituades a la dansa camina, i que solen los cims de les altes roques escalar, invocant a Pan, déu dels pastors, el de l' esplèndida cabellera descuidada, el que en herència ha rebut les montanyes nevades, i los cims dels monts, i les dresseres de pedregals.

Ací-allà, pel mig dels albarcers, va a vegades encisat per un riuet d' aigües tranquiles; o també retornant cap a les roques espadades i pujant sobre la més alta, les seues ovelles contempla.

A sovint les grans montanyes cobertes de blanques pedres recorre, i també al lloger dels turons, per matar les feres que esguarda des de la llunyania.

Algunes vegades, tot sol, al capvespre, quan retorna de caçar, un so tan dolç, emet amb la seua canya, que 'l auèll que entre 'l fullam de la florida primavera vessa sa dolor, el suau cant escolta impotent per superar-lo.

Llavors les armonioses Nimfes Orestiadades tro la corrent de pregones aigües li acompanyen, i canten, i l' eco ressona en la cum del mont i en el prat on el safrà i el jascinto, florits i fragants, a l' herbeta se mesclen. I el Déu, amb peu agílíssim ací i allà va entre el chor, portant creuada a la esquena la fresca pell d' un lince, i delitnant el seu esperit amb aquestos dolços cants.

I les Nimfes, al Deus venturosos, i al vast Olimp celebren, i al molt hàbil Hermes, que diuen sobreix d' entre tots, i diuen així mateix com és el ràpid missager de tots los Deus.

Ell vingué a l' Arcàdia solcada d' ullals, mare de les ovelles, allí on és llur sagrat bosc Kilení; i allí, no obstant ésser un Déu, les seues ovelles de caragolada llana guarda, perque li floria el tendre anhel de juntar-se en amor amb Driope, la Nimfa de la formosa cabellera.

I du a bon terme aquesta delitosa unió, i en sa pròpia llar parí la Nimfa al molt

EL CUENTO DEL DUMENGE

car i prodigiós fill d' Hermes, el dels peus de cabra, el bicorn que amb el soroll tumultuós s' enfolga i es somriu amb dolcesa. I la dida, tant prompte com vegé la cara rústega i barbuda de l' infant, l' abandonà, puix sentí la temor.

Però de repent l' hàbil Hermes se 'l du als braços i el Déu es regocijà força en sa interior. Es dirigí afuat a les habitacions dels Immortals, després d' haver volcat a l' infant en la peluda pell d' una llebre ferèstega.

I se sentà al costat de Zeus i dels altres Immortals i els amostrà el seu fill. I tots los Deus s' alegraren coralment, però sobre tot Baco Dionisós. I el nomenaren Pan perquè a tots els havia encisat.

I així te salude jo Rei! I te suplique amb lo meu cant, i de tú m' enrecordaré i d' altres cants.

A ZEUS

Cantaré a Zeus, el millor dels Deus, el més alt, el que trona des de lluny, poderós, perfecte, el que té col·loquis ben a sovint amb Temis, la que se li inclina asseguda al seu costat.

Siau-nos propici, Cronida que troneu des de lluny, angustíssim, suprem.

A LES MUSES I A L' APOL

Començaré per les Muses, per Apol i per Zeus. Perquè els Aedes i els citaristes que sobre la terra són, procedixen de les Muses i de l' Arquero Apol; però els Reis provenen de Zeus. ¡Si n' és ditjós aquell a qui estimen les Muses! Una veu sua fluix de llur boca.

¡Salve, fills de Zeus! Honoreu el meu cant i m' enrecordaré de vosaltres i dels altres cants.

A ARES

Poderosíssim Ares, auriga de carrós, el del capell d' or, el gran cor, bronzini senyor, el dels fofts braços, infadigable, pare del venturós guerrer, Nike, auxiliar de Tenis, tirà de rebels, cabdill d' homens justos, portador del ceptre de valentia, que gires en el cicle inflamable de l' Eter, entre 'ls set astres mobibles, allí on els teus lluminosos cavalls te porten més allà de l' òrbita terça! ¡escoïta 'm, al·liat dels mortals, que prestes l' audàcia jovent, que envies des de lo alt, la dolça llum i la valor guerrera a nostres vides! ¡Que pugui llençar fora de mi l' amarga debilitat, i contindre l' enganyosa impetuositat de l' ànima, i reprimir la violència del cor que m' impel·lirà a horribles combats!

I tú jo venturós! dona 'm la veritable valor per a que jo permaneixca baix les lleis inviolades de la pau, escapant a les lluites dels enemics i a les Keres violentes.

A ATENEA

Comence per cantar Palas Atenea, la Deesa il·lustre dels ulls clars, sagacíssima, d' indomable cor, verge venerada, protectora de ciutats, vigorosa, a qui el vident Zeus l' engendrà sols de sa testa augusta, coberta ja d' armes guerreres d' or resplendent i a qui tots els Immortals contemplaven amb admiració.

EL CUENTO DEL DUMENGE

Davant de Zeus impetuosament salta del cap immortal, sa punxenta llança brandint; i el immens Olimp es conmové baix lo salt de la Deesa dels ulls clars, i al seu entorn la terra espantosament retombà, i s'agità la mar revolvent-se les seues aigües purpúries; més l'abísm salobre s'encalmà al moment, i l'il·lustre fill d'Hi-perió detingué els seus cavalls de peus corredors, fins que la Verge Palas Atenea s'hagué llevat les divines armes dels seus muscles immortal i s'alegrà el sapientíssim Zeus.

¡I així jo te salude, filla de Zeus tempestuós! I m'enrecordaré de tú i dels altres cants.

A EFEST

Canta a l'habilíssim Efest, Musa harmoniosa, ad aquell que amb Aténea la dels ulls clars ensenyà en la terra les il·lustres labors als homens, els que amb anterioridad habitaven les cavernes de les montanyes amb les ferotges alimanyes.

Ara, allixonats per l'il·lustre artifex Efest, passen tranquilament els anys i tota la vida a ses cases.

¡Siau-me propici, Efest! Dona 'm la virtut i la felicitat.

A HERACLES COR-DE-LLEÓ

Celebraré a Heracles, fill de Zeus, el més valent dels homens de la terra i a qui Alemene el parí en Tebas la dels formosos chors, de llur unió amb el Cronida que amontona los núgols.

Primeramente vagà per sobre la mar i la terra immensa, per la voluntat del rei Euristeu. Moltes arriscades i terribles empreses terminà, i sofrí força infortunis. I ara s'enfolga habitant la fermosa llar del nevat Olímp, i posseix a Hebe, la dels preciosos talons.

¡Salve, o Rei, fill de Zeus! Dona 'm la virtut i la felicitat.

A AFRODITA

Cantaré Afrodita, fermosa i venerable Afrodita, a qui foren concedides per he-rència les ciutadelles de la marítima Xipre, a on la portà la blana escuma de la mar, la dels innúmers sorolls, la força humida de la bufada del vent.

I les Hores de diademes d'or l'acolliren amb benevolensa i de vestits ambrosians la cobriren. I sobre sa divina testa una bella corona d'or ben llaurat col·locaren, i en ses orelles foradades, flors de metalls preciosos. I adornarem el seu coll delicat i el seu blanc pit amb collars d'or, dels que elles, les mateixes Hores d'auries diademes estaven adornades quan anaven a mirar-se a l'amable chor dels Deus en la llar de son pare.

I quan així omaren tot lo seu cos, la conduïren a presència dels Immortals. I aquestos, quan la veren, la saludaren i li donaren les mans, i cadascún la volgué per esposa verge encara, i desijà portar-la a la seua habitació. I admirarem la bellesa de Citea coronada de violes.

Salve, dolça com la mel, la de les parpelles redones. Dona 'm la victòria en aquest combat i adorna 'l meu cant. I jo m'enrecordaré de tú i d'altres cants.

EL CUENTO DEL DUMENGE

A DIONISOS.

Comence per cantar a Dionisos, coronat d' eura, sorollós, gloriós fill de Zeus i de l' il·lustre Semele, al que les Nimfes de formosos cabells criaren després de rébre-lo al sí del Pare Rei, i creixqué per la voluntat del seu pare a una cova olorosa, i formà en el nombre dels Immortals.

Mes quan les Deeses l' hagueren educat per a ésser famós, llavors recorregué les selvàtiques soletats coronat d' eura i de llorer. I les Nimfes 'l acompanyaven, i ell les guiava, i el estrèpit dels seus peus plenaven l' immensa selva.

¡I així te salute, jo, Dionisos! ric en rains! ¡Concedix-nos recomençar les Hores, plenes d' alegria, i aplegar d' una a l' altra, a nombrosos anys!

ALS DIOSCURS

Muses de parpelles redones, parleu-me dels Dioscurs Tiudàrides, il·lustres fills de Leda la dels preciosos talons, Càstor domador de cavalls i l' irreprotxable Polideu.

Baix les cims del Tiget, elevat mont, i de sa unió amorosa amb el Cronion que amontona les núgols, ella parí a fills salvadors de varons terrenals i de naus ràpides, quan les tempestats de l' hivern revolen la implacable mar.

Perquè llavors els mariners suplicants invoquen als fills de Zeus i 'ls sacrifiquen corders blancs a lo més alt de la popa.

I la violència del vent i l' aigua de la mar els sumergirien si 'ls Dioscurs apressant-se no 's presentaren al punt a través de l' Eter, a impuls de les seues ales rosses. I encalment sobtadament els remolins dels vents horribles i sosseguen, desfent-les, les ones de la blanca mar, signe de calma per als mariners que, vegent-los, s' alegren i cessen en los seus treballs, fadigosos.

¡Salve, Tiudàrides, ginets en ràpids corcers! M' enrecordaré de vosaltres i d' altres cants.

A GEA, MARE DE TOTS

Celebraré a Gea, Mare de tots, la de sòlits fonaments, l' antiquíssima, i la que en llur sol a quantes coses existixen alimenta, puix tot lo que camina sobre la divina terra, lo que neda en la mar i lo que vola, es nodrix de llurs tresors jo Gea!

De tú los homens provenen, que tens molts fills i molts fruits jo Venerable! I és de ta potestat donar o llevar la vida als homens mortals.

Ditjós aquell a qui amb benevolensa l' honores en lo teu cor, puix de totes les coses ne teus en abondo.

El seu camp sempre és fèrtil, els seus prats plens de bestiar són i sa casa pletòrica de riqueses.

Aquells a qui tú honores, reïnen per justès lleis a les ciutats on abunden fermoses dones; la riquesa i la felicitat posseïxen; els seus fills es regalen amb la joïesa i la joventut, i les seues filles, donzelles d' ànim plaenter, formen els chors alegres i dansen sobre el prat florit i herbós. Aquest serà el preuat destí d' aquells a qui honores jo Deesa venerable!

¡Salve, Mare dels Deus, Esposa de l' Urani estrellat! Concedix-me amb benevolensa per aquest cant, un dolç sustent. I m' enrecordaré de tú i d' altres cants.

EL CUENTO DEL DUMENGE

A HELIOS

Comença, Musa Caliope, filla de Zeus, a entonar de nou un himne a Helios resplendent, al que parí Eurifesa la dels ulls de bou per al fill de Gea i de l'Urani estrellat.

Perque Hiperi6n es casà amb sa germana, l' il·lustre Eurifesa, que li donà fermos fills: Eos la dels braços rossos, Selene la de formosa cabellera, i l' infatigable Helios, semblant als Deus Immortals, el qual, conduit per los seus cavalls, porta la llum als homens mortals i als Deus eterns.

Dirigix el terrible esguard dels seus ulls baix un capell d' or, i raigs enlluernadors llença de sí mateix, i sobre 'ls polsos les brillants galteres enquadren sa fermosa i espléndida faç. Entorn al seu cos, lleugeres vestidures relluixen a la bufada dels vents i els seus cavalls són sotmesos al jou; i des de on ell es deté al capvespre, envia el carro d' auri jou i sos cavalls a través de l' Urani Océan.

¡Salve, rei! Concedix-me benevol un dolç sustent. Després d' haver-te cantat a tú, cantaré a la raça dels homens que tenen una veu articulada, dels homens semi-deus, les obres dels quals, los Immortals mostraren als homens.

A SELENE

¡Ensenyeu-me a cantar a Selene la de les ales desplegadas, Muses harmonioses filles de Zeus Cronion, destres en el cant!

Sa esplendor que emergix d' un cap immortal, s' extèn per l' Urani i envolcalla la terra. Tot s' adorna amb sa resplendor brillant, i 'l espai obscur s' allumena amb sa corona d' or.

Els seus raigs se dispersen per l' aire quan ja llavat son ferm6s cos en l' Océan i posades ses fermoses vestidures, la divina Seleuse junyix los seus cavalls de redresades testes i els llença al capvespre, a mijant més, quan els enlluernadors raigs han creixcut tro l' Urani com signe i presagi per als mortals.

En altre temps el Cronion, amb llaços d' amor, se uní ad ella, i quedant prenysada, naixqué una filla, Pandía, famosa per sa bellesa entre els Deus Immortals.

¡Salve, Reina Deesa dels braços blancs, divina i benévola Selene de fermosos cabells! Després d' haver començat per tú, cantaré llaus als homens semideus, les empreses dels quals celebren amb cançons amables els Aedes, servents de les Muses.

Traducció de CARLES SALVADOR

Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú									
Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú									
Bambú-									-Bambú
Bambú-									-Bambú
Bambú-									-Bambú
Bambú-									-Bambú
Bambú-									-Bambú
Bambú-									-Bambú
Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú									
Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú-Bambú									